

Nr 16.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronan tillhöriga fastigheter.

I en till riksdagen den 3 mars 1950 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 95, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att bifalla de under punkterna 1 och 2 här nedan omförmälda förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Beträffande utredningen i dessa ärenden får utskottet, i den mån ej därför närmare redogöres i det följande, hänvisa till statsrådsprotokollet.

1:o.

Karleby Norra 4¹ i Östergötlands län.

I skrivelse den 21 november 1949 har *domänstyrelsen* hemställt att kronoegendomen Karleby Norra 4¹ i Normlösa socken, Östergötlands län, skall säljas till egendomens arrendator Sten Hesser för ett pris av 83 500 kronor och på vissa andra i skrivelsen närmare angivna villkor, däribland att Hesser av honom tillhöriga fastigheter skall försälja ett område om cirka 6,1 hektar åker och 0,7 hektar ängs- och betesmark till lantbrukaren Karl Hagsten, som äger ett mindre jordbruk, gränsande till Hessers fastigheter.

Kronoegendomen, som taxeringsvärderats till 56 100 kronor, har ett uppskattat saluvärde av 83 500 kronor.

Enligt köpeavtal den 7 juni 1949 har förut nämnda område sålts till Hagsten under förutsättning, att Hesser får förvärva kronoegendomen.

Samtliga de myndigheter, som yttrat sig i ärendet, ha tillstyrkt domänstyrelsens framställning.

Departementschefen har förklarat sig anse domänstyrelsens förslag lämpligt och har hemställt om bifall till framställningen.

Utskottet. Mot Kungl. Maj:ts förslag har utskottet intet att erinra. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att kronoegendomen Karleby Norra 4¹ i Normlösa socken, Östergötlands län, må, sedan försäljning enligt förenämnda köpeavtal den 7 juni 1949 kommit till stånd av ett område om cirka 6,8 hektar, säljas till egendomens arrendator för en köpeskilling av 83 500 kronor samt på huvudsakligen de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

2:o.

Sunderbyns försöksgård i Norrbottens län.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök har i skrivelse den 3 oktober 1949 hemställt, att statens försöksgård Norra Sunderbyn i Nederluleå socken, Norrbottens län, skall säljas.

Sunderbyns försöksgård (Sunderbyn 46¹) är belägen mitt emellan Luleå och Boden. Arealen är 121,7 hektar, varav omkring 24 hektar åker. Taxeringsvärdet utgör 39 700 kronor. Gårdens levande och döda inventarier ha uppskattats till ett värde av omkring 16 000 kronor.

Då försöksverksamheten vid Sunderbyn jämlikt statsmakternas beslut (prop. nr 139/1944; r. skr. nr 309) i huvudsak avvecklades och överflyttades till den nya försöksgården vid Öjebyn utanför Piteå, förutsattes att Sunderbyn skulle säljas. Frågan om försäljningen skulle enligt departementschefens uttalande senare underställas riksdagen.

Av utredningen i ärendet framgår bland annat, att gården vid upprepade tillfällen under hand utbjudits till försäljning utan att något antagbart anbud avgivits. På våren 1948 förklarade sig emellertid *Norrbottens läns producentförening* vilja förvärva egendomen för försök med gödsvinsproduktion, baserad på vassle och hemmaproducerade fodermedel. Ett preliminärt köpeavtal uppgjordes, enligt vilket egendomen, inklusive kreatur och inventarier, skulle säljas för 60 000 kronor på vissa i avtalet närmare angivna villkor. Dessa inneburo, bland annat, att de försöksserier, som kunde pågå vid överlåtelsen, skulle kvarligga på försöksgården till dess de enligt planen för försöksverksamheten skulle vara avslutade. Kostnaden för försökens skötsel under vegetationsperioden, som skulle ske enligt försöksledningens anvisningar, skulle bestridas av köparen, medan kronan skulle svara för sådd och skörd av försöksytorna.

Sedermåra har emellertid *Rederiaktiebolaget Nordstjernen* förklarat sig önska inköpa försöksgården för det av bolaget inrättade *institutet för växtforskning och kyllagring i Nynäshamn* för en köpeskilling av 60 000 kronor. Bolaget har vidare förklarat, att det, om köp komme till stånd, vore villigt att övertaga vissa av de till egendomen hörande inventarierna, i den mån överenskommelse om priset kunde träffas. Egendomen skulle användas för forsknings- och försöksverksamhet på potatisodlingens område med särskild inriktning på att få till stånd svensk export av utsädespotatis.

Högskolestyrelsen har i särskilt yttrande anfört, att en jämförande värdering av de försöksuppgifter, som de båda anbudsgivarna ha uppsatt på sitt program, är synnerligen vanskelig att göra. Styrelsen lutar dock åt den uppfattningen, att institutets program är att föredraga framför producentföreningens, icke minst med tanke på att statens försöksgård Öjebyn tillkommit för att möjliggöra bland annat svinförsök. Om hänsyn tages till köpeskillings storlek måste uppenbarligen institutets anbud anses fördelaktigare än producentföreningens. Styrelsen kan emellertid icke undgå

att anse, att producentföreningen på grund av det preliminära köpekontraktet har visst företräde till förvärvande av egendomen.

Producentföreningen har sedermera i en den 21 januari 1950 dagtecknad skrift meddelat, att föreningen är villig att betala, förutom 60 000 kronor för fastigheten, ett skäligt belopp för levande och döda inventarier tillhörande gården.

Departementschefen har anfört följande.

»Såväl producentföreningen som bolaget ha enligt min mening anfört goda skäl för sin önskan att förvärva Sunderbyns försöksgård. Det pris, som båda bjudit, nämligen 60 000 kronor för själva gården jämte skäligt belopp för inventarier, synes också godtagbart. Jag torde i detta sammanhang även få erinra om att båda de ifrågasatta köparna förklarat sig villiga att låta pågående försök kvarligga. Jag är emellertid ej beredd att utan ytterligare överväganden angiva vem av dem som bör tillerkännas företräde. Under dessa omständigheter anser jag att riksdagens medgivande bör inhämtas till att gården säljes på angivna villkor. Därest riksdagen ej har något att erinra däremot, torde det senare få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, om gården skall säljas till föreningen eller bolaget.»

Utskottet. När försöksverksamheten vid Sunderbyns försöksgård genom beslut av statsmakterna i huvudsak avvecklades och överflyttades till försöksgården vid Öjebyn förutsattes, att Sunderbyn i samband därmed skulle säljas. Med hänsyn härtill och då den bjudna köpeskillingen torde böra godtagas, vill utskottet biträda förslaget, att egendomen nu skall avyttras.

Huruvida producentföreningen eller bolaget bör få förvärva egendomen är emellertid i hög grad tveksamt. Såsom styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök framhållit, är det nämligen synnerligen vanskligt att avgöra vilketdera av de båda anbudsgivarnas arbetsprogram, som bör tillerkännas företräde. Klart torde emellertid vara, att båda slagen av försöksuppgifter i och för sig äro lämpliga och väl motivera ett förvärv av egendomen. Vid nu angivna förhållanden synes det utskottet lämpligast, att det överlåtes å Kungl. Maj:t att efter ytterligare överväganden avgöra, om egendomen skall säljas till producentföreningen eller till bolaget. I den mån så erfordras torde vid försäljningen tillses, att de försöksserier, som då kunna pågå vid Sunderbyn, få fullföljas efter överlåtelsen.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att sälja statens försöksgård Norra Sunderbyn (Sunderbyn 46°) i Nederluleå socken, Norrbottens län, på i huvudsak de villkor, som angivits i propositionen.

Stockholm den 25 april 1950.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Alfred Andersson, Anderberg*, Svedberg*, Carl Sundberg*, Näslund*, Jon Jonsson, Henry Johansson, Hjalmar Nilsson och Lars Andersson*; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Tungelsta, Gustafson i Dädesjö, Jacobson i Vilhelmina*, Antby, Jonsson i Järvsand och Ahlsten, fru Eriksson i Hallstahammar, herrar Svensson i Vä* och Utbult* samt fru Boman.

* Ej närvarande vid justeringen.